

Науменко С. О., Головка С. Г. Діагностичне оцінювання результатів навчання учнів як інструмент забезпечення якості загальної середньої освіти. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2021 рік*. Київ : Педагогічна думка, 2021. С. 102–103.

ДІАГНОСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

С. О. Науменко,
*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник;*
С. Г. Головка,
*кандидат історичних наук,
доцент*

Важливим чинником якісного реформування загальної середньої освіти є удосконалення контрольньо-оцінювального складника освітнього процесу. Актуальним для вітчизняної освіти є зарубіжний досвід, що впроваджуються адаптовано до національних традицій і шкільних реалій. Зокрема, Законом України «Про повну загальну середню освіту» (2020) із поточним оцінюванням, державною підсумковою атестацією та зовнішнім незалежним оцінюванням результатів навчання учнів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) запроваджено формувальне оцінювання, яке широко використовується у багатьох країнах світу упродовж тривалого часу. Корисним у цьому контексті є й досвід використання діагностичного оцінювання як інструменту забезпечення якості.

Діагностичне оцінювання – це вид оцінювання результатів навчання учнів відповідно до цілей навчання конкретного предмета. Його основною метою є виявлення труднощів, що виникають у здобувачів освіти в процесі навчання (тобто, знання та вміння, які учень не засвоїв або засвоїв недостатньо), та визначення корекційних заходів щодо їх усунення.

Діагностичне оцінювання проводиться, як правило, на початку вивчення нового предмету, або нового розділу, теми, з метою визначення вчителем рівня сформованості компетентностей учнів або їх складників (знань та вмінь, засвоєних раніше) та планування на основі цих результатів подальшого навчання предмета (розділу, теми). Тобто, цей вид оцінювання дозволяє вчителю скоригувати подальше вивчення предмету таким чином, щоб це відповідало запитам учнів та спрогнозувати і в подальшому подолати можливі труднощі у навчанні. Також діагностичне оцінювання може проводитися наприкінці навчального року з метою виявлення та усунення до його завершення труднощів з опанування навчального матеріалу, що виникли в учнів.

Саме згідно з таким підходом реалізується діагностичне оцінювання, яке використовується в Латвії. У цій країні воно проводиться у березні або квітні та охоплює окремі предмети в 3, 6 і 11 класах. Зауважимо, що хоча офіційно в Латвії не має поділу на рівні (цикли) освіти, але в програмах для закладів

загальної середньої освіти предметне навчальне навантаження учнів (кількість уроків в тиждень) розподіляється на чотири рівні по три класи: 1-3, 4-6, 7-9 та 10-12 класи.

У 3 класі учні виконують три діагностичні роботи: з латвійської мови (лише для представників національних меншин країни), мови навчання (латвійської, російської або польської) та математики; у 6 класі – чотири: з латвійської мови, мови навчання (латвійської, російської або польської), математики та природознавства (природничих наук); в 11 класі – дві: з фізики та хімії.

У 2021 р. через пандемію COVID-19 і карантинні заходи випускники 9-х класів замість шкільних випускних (централізованих) іспитів склали дві обов'язкові діагностичні роботи (з латвійської мови та математики). Також ЗЗСО мав право організувати ще одну (додаткову) діагностичну роботу: або з іноземної мови (англійської, німецької, французької чи російської – на вибір учня), або з історії Латвії (на рідній мові здобувача в ЗЗСО національних меншин), або з природничих наук (фізика, хімія, біологія, географія).

Особливістю діагностичного оцінювання в Латвії також є те, що його результати представлені у відсотках і воно не впливає на семестрову та річну оцінки. Вчитель використовує результати діагностичних робіт для коригування освітнього процесу до кінця навчального року та для планування майбутнього освітнього процесу, зокрема в наступному класі. Результати діагностичних робіт також використовуються Державним освітнім контент-центром Латвії з метою удосконалення навчальних програм для ЗЗСО, підвищення якості навчальних посібників та підвищення професійної компетентності вчителів.

На нашу думку, в умовах карантинних обмежень та широкого запровадження в Україні дистанційного й змішаного навчання, застосування діагностичного оцінювання учнів є досить актуальним і перспективним. Адже воно дає можливість вчителю-предметнику виявити прогалини у результатах навчання учнів та усунути їх під час освітнього процесу вже до кінця навчального року. При цьому вважаємо, що з огляду на розбудову Нової української школи та запровадження інноваційних освітніх моделей в Україні таке оцінювання має здійснюватися в Україні на загальнодержавному рівні та в усіх класах, починаючи з початкової школи та носити лише рекомендаційний характер.